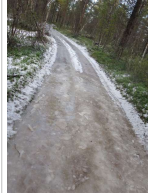

Klimatförändringens effekter på samiska renskötelsen i Finland

Nordenskiöldt-samfundet, minisymposium 6.11.2019: Klimatförändringen i arktiska områden

FD Klemetti Näkkäljärvi
Saami-projekt (samernas anpassning till klimatförändringar)
CERH, Oulu universitet

Klimatförändringen: några iakttagelser

Hal och isig ATV-väg i november 2017. Bild: Klemetti Näkkäljärvi

- Förändringar i årstidernas längd
- Vinter kortare
- Hösten längre
- **Vegetationsförändringar**
- Främmande arter
- Skogarna blir tätare och sprider sig högre och mer norrut
- **Förändringar i djurarterna**
- Nya djurarter
- Populationsförändringar

Bakgrund

Bild: Kalmärkning, Klemetti Näkkäljärvi

- Etnografiskt fältarbete i Finländska samesamfundet, gjort i min post-doc forskning och i SAAMI-projektet
- Deltagande observation
- Halvstrukturella intervjuer 1) aktiva renskötare samt 2) äldre, pensionerade tidigare aktiva renskötare
- Intervjuerna riktades till alla samer inom de 13 renskötelsområdena (paikskunta), 64 rensamer intervjuades.
- Enkulturation – jag är medlem av rensamernas samfund

Iakttagelser av klimatförändringen

Bild: Klemetti Näkkäljärvi

- Förändringar i att utöva renskötsel
- Mängden renskötelsdagar ändras
- Ovissheten och otryggheten ökar
- Förändringar i nederbörden
- Vattendragens belastning, förändringar av förfrysning och smältning
- Rörligheten försäras i renskötselarbetet
- Blir allt svårare att förutspå och förbereda sig för väderförhållanden

Miljön

Bild: Klemetti Näkkäljärvi

- Samiska renskötarna spenderar beroende på årstiden ca 60% av deras tid, i renskogarna för att utöva sitt renskötselarbete → kunskap och uppföljning av miljöförhållandena är en central del av deras yrkeskunskap
- Beroende på årstiden och områden kan deras vallningsrutter variera dagligen från 50-200 km.
- I nordsamiska språket finns ca 520 ord för att klassificera miljö och landskap, över 1 730 ord för att definiera ren och renarbete och över 550 för snö, is och väder
- Identifiering av den språkliga miljön är ett eget vetenskap

Årstiderna förändras

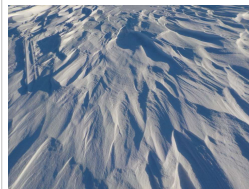

Bild: Klemetti Näkkäljärvi

- Årstiderna förändras
- Bestående snö kommer senare
- Kvaliteten på snön är annorlunda och har en annan sammansättning
- Snöns smältningshastighet och tid förändras
- Varierande väder har ökat under en kort tid
- Förändringar i traditionella kunskaper och färdigheter
- Oro för näringslivet och kulturens framtid
- Allt oftare är det sämre renår än bättre (beror på utmanande vinterförhållandena)
- Yrkesidentitetens förändring på grund av tilläggsfoder och teknologin
- Yrkeskunskapens förändring → det hjälper inte alltid i de förändrande omständigheterna

Ståndpunkter till klimatförändringen

Citat från intervjuerna

- Framskrider sakta i människans liv så att man hinner bli van med det, kännedom och kunskapen försvinner så att man inte märker det
- En ska som man måste klara av
- Klimatförändringen påverkar inte bara den biologiska värden utan också på kulturen, traditioner och seder.
- Den traditionella kunskapen blir sämre

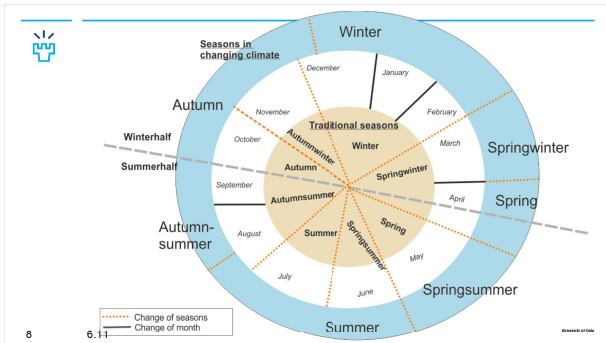
7 6.11

Anpassning till renkulturen i kontexts

10 Bild: Klemet Nakkaljärvi

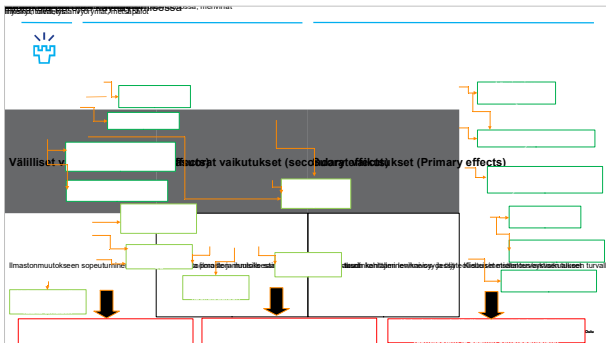
- 1) Traditionell renkötsel som baserar sig på naturliga betesmarker
- 2) Fodring av renarna med hjälp av en modell där renarna matas på våren med själv tillagat hö.
- 3) Innovationsbaserad renkötsel där det används tilläggfoder och utnyttning av teknologiska innovationer
- 4) Sammanslagen renvallning där renarna betar på naturliga betesmarker och efter skiljningen sätts visa renar i inhägnad
- 5) Turismbaserad renkötsel där största delen av inkomsterna

Anpassning

- Anpassning enligt förändringarna
- Tilläggfoder
- Teknologi
- Motorredskap
- Ändra på renkötselmodellerna
- Med hjälp av "Siltasystemet" sammanslagning / skiljas
- Ändra inkomstkällor så som turismen
- Försöka upprätthålla näringslivet under undantagsförhållanden
- Förhinder till anpassningen
- Administrationen och lagstiftning
- Renkötarens verksamhetsmöjligheter och alternativ är mycket begränsade
- Marknadsekonomi
- En liten andel renkötare
- Rovdjur och stödpolitiken
- Attityderna till renkötseln

11 6.11

Adaptation och kombination av traditioner, ny teknologi och vetenskap är en möjlighet

- Om mångfalden inom naturen eller kulturen försämras, mister vi förståelsen för våra gemensamma rötter, traditioner, mänsklighetens olika delområden och en förståelse av världen.
- I anpassningen till klimatförändringen är det fråga om samekulturens framtid → rennäringen upprätthåller samerna identitet, språk och kultur → De är rötter som förenar olika generationer och skapar en kulturell kontinuitet.

12 6.11

Giitu – Tack!

Klemetti Näkkäljärvi
klemetti.nakkalajarvi(at)oulu.fi

University of Oulu